

Warszawa, 21.03.2023 r.

mgr lic. Michalina Maria Kędzierska

Streszczenie rozprawy doktorskiej
pt. „Apologia małżeństwa i rodziny w nauczaniu religii katolickiej
w liceum ogólnokształcącym”

Rozprawa doktorska napisana pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Piotra Tomasika

Pomimo tego, że małżeństwo i rodzina są wysoko postawionymi wartościami w deklaracjach Polaków, młodzież coraz rzadziej wybiera tę drogę życiowego powołania. Na taki stan rzeczy składają się zmiany globalizacyjne, wpływ filozofii postmodernistycznej, chęć samorozwoju, materializm, ale także społeczny odbiór małżeństw i rodzin. Niniejsza praca ma na celu wykazanie w jaki sposób lekcja religii na poziomie liceum przyczynia się do budowania apologii małżeństwa i rodziny.

Rozdział pierwszy przedstawia Boży zamysł na temat małżeństwa i rodziny. Przypomnienie treści opisów stworzenia świata, zawartych w Księdze Rodzaju, ma na celu ukazanie podstawowego powołania człowieka – powołania do miłości. Następnie przybliżono wizerunek małżeństwa i rodziny zawarty w Starym i Nowym Testamencie, aż po wzór, jakim jest Święta Rodzina z Nazaretu. Rozdział pierwszy kończy synteza nauki Katechizmu Kościoła Katolickiego o małżeństwie i rodzinie.

W rozdziale drugim przedstawione zostało nauczanie ostatnich papieży. Wybrano dzieła, które miały największy wpływ na współczesną naukę w zakresie małżeństwa i rodziny. Były to: Encyklika Pawła VI *Humanae vitae*, Adhortacja *Familiaris consortio* Jana Pawła II, Encyklika *Deus caritas est* Benedykta XVI oraz Adhortacja *Amoris laetitia* Franciszka.

Rozdział trzeci przedstawia tło współczesnych przemian kulturowych, które doprowadziły do konieczności obrony małżeństwa i rodziny. Rewolucja seksualna, rozpoczęta w Stanach Zjednoczonych w latach 60. ubiegłego wieku, nadal ma znaczący wpływ na postrzeganie seksualności człowieka. Ponadto globalizacja, choć nie można odmówić jej wielu atutów, staje się przyczynkiem do kreowania wolności absolutnej, czemu hołdowali filozofowie postmoderny.

Nakreślenie przemian kulturowych pozwoliło określić kondycję współczesnych rodzin. Problemy, przed którymi stają małżeństwo i rodzina, usystematyzowano w czterech kategoriach: oparte się na zmianach ideowych, uwzględniające kontekst społeczno-kulturowy, wynikające z sytuacji materialnej i związane z uzależnieniami.

Rozdział czwarty to przybliżenie rozwoju myśli apologetycznej. Uwzględniono przy tym aspekt pozytywnej apologii. To znaczy takiej, która uzasadnia wartość. Zaprezentowano trzy obszary działalności Kościoła: apologia życia ludzkiego, tożsamości oraz małżeństwa i rodziny.

Ostatni rozdział opisuje specyfikę szkolnej lekcji religii. Wzbogacony został o przedstawienie stanowiska młodzieży względem małżeństwa i rodziny. Analiza dokumentów programowych katechezy pozwoliła wykazać, że autorzy *Podstawy programowej katechezy Kościoła katolickiego w Polsce* i *Programu nauczania religii rzymskokatolickiej w przedszkolach i szkołach*, uwzględniają apologię małżeństwa i rodziny, dokładając wszelkich starań do budowania pozytywnej wizji tych wartości u młodzieży.

Słowa kluczowe: apologia, lekcja religii, katecheza, małżeństwo, rodzina

Michałina Szczęśliwa

Warsaw, March 21, 2023

mgr lic. Michalina Maria Kędzierska

Summary of the doctoral dissertation

**Apology of marriage and family in the teaching of the Catholic religion
in a comprehensive high school**

Doctoral dissertation written under the supervision of Fr. prof. Piotr Tomasik

Despite the fact that marriage and family are highly placed values in the declarations of Poles, young people less and less often choose this way of life vocation. This state of affairs consists of globalization changes, the influence of post-modern philosophy, the desire for self-development, materialism, but also the social perception of marriages and families. This work aims to show how religion lessons at the high school level contribute to building an apology for marriage and family.

The first chapter presents God's plan for marriage and family. Recalling the content of the description of the creation of the world in Genesis aims to show the basic vocation of man - the vocation to love. Then, the image of marriage and family contained in the Old and New Testaments was presented, up to the example of the Holy Family of Nazareth. The first chapter ends with a synthesis of the teachings of the Catechism of the Catholic Church on marriage and family.

The second chapter presents the teaching of the last popes. Works were selected that had the greatest impact on contemporary science in the field of marriage and family. These were: Paul VI's Encyclical *Humanae vitae*, John Paul II's Exhortation *Familiaris consortio*, Benedict XVI's Encyclical *Deus caritas est* and Francis' Exhortation *Amoris laetitia*.

The third chapter presents the background of contemporary cultural changes that have led to the need to defend marriage and the family. The sexual revolution, started in the United States in the 1960s, still has a significant impact on the perception of human sexuality. In addition, globalization, although it has many advantages, becomes the basis for creating absolute freedom, which was followed by postmodern philosophers.

The outline of cultural changes made it possible to determine the condition of contemporary families. Marriage and family problems were systematized in four categories: based on ideological changes, taking into account the socio-cultural context, resulting from the material situation and related to addictions.

The fourth chapter is an approximation of the development of apologetic thought. The aspect of positive apology was taken into account. That is, one that justifies the value. Three areas of the Church's activity were presented: the apology of human life, identity, and marriage and family.

The last chapter describes the specificity of the school religion lesson. The position of young people towards marriage and family was also presented. The analysis of the catechesis program documents showed that the authors of the Curriculum basis for the catechesis of the Catholic Church in Poland and the Roman Catholic religion teaching program in kindergartens and schools take into account the apology of marriage and family, making every effort to build a positive vision of these values in young people.

Keywords: apology, religion lesson, catechesis, marriage, family

Michałina Szczęśliwa